

undertiden, fordi hun har Tid til at ofre sig for mange flere. Det er sandelig en vovet Paa-stand at gøre os til unyttige Egoister, fordi vi foretrækker at leve ugift. Kærlighed, Offervillighed, Hjælpsomhed o. s. v. er Blomster, der gror flere Steder end netop i Ægteskabets Have.

Jeg skrev ikke, Frue, det fra „Per Gynt“ saa velkendte troldske: vær dig selv nok; det bliver noget ganske andet, og jeg tillader mig bestemt at vise Anklagen for Egenkærlighed tilbage. Jeg skrev: man gøre sig til en stærk og selvstændig Person og leve sit Liv selv (den, som ikke er en stærk og selvstændig Person, vil ogsaa i Ægteskabet komme til kort) og det er ikke et egoistisk Program i den Forstand, som Fruen mener. At leve sit Liv selv, staa sikkert paa sine egne Ben, er ikke en letvindt Omskrivning af at kærtage sin egen Magelighed, men en Henvisning til personligt Liv, Udfoldelse af alle sin Aands Evner, ikke blot de moderlige, til friere at kunne gribe i Samfundets Tøjler. Den ugifte Kvindes Liv aabner den videste Mark for filantropisk Virksomhed — og mange Gange ogsaa for et videre Livssyn. En Moder inddeler ofte Verden i to Felter; i det ene er alt, som tjener hendes Børns Vel og Fremme, i det andet det modsatte. Det ene bekæmper hun, det andet fremmer hun, døv og blind for, hvad der stort set var rigtigst for Helheds-Udviklingen — mange Gange ogsaa for, hvad der var moralsk. Man har haft Eksempler paa, at en Moder har lokket sin Søn til at svigte den fattige unge Pige, han havde besvangret. — Jeg tror slet ikke, der er saa faa, der fødes med en mere eller mindre bevidst Trang til at gøre godt; det var langt fra dem alle, der lærte det af deres Børn, for de fik ingen. Undertiden netop derfor. Stundom var det de barnløse, der viste den videste Kærlighed.

Om jeg har set en Moder kærtage sit Barn, spørger Fruen. Ja, det har jeg. Men den Følelse, som da folder sig ud, fødes sandelig ikke til Verden som et hemmelig Appendiks til det nyfødte Barn; hun bærer den i sig, Kvinden, og hun ofrer den paa andre Væsner og andre Gøremaal, naar Børn ikke indkasserer den. Jeg synes, det er saa gammel en Praksis, at Fru Ottosen maa vide det lige saa godt som jeg. Og jeg protesterer derfor imod at ugifte Kvinder, der ønsker at leve deres Liv selv, skal beskyldes for gold og sjælstør Egoisme.

Thit Jensen.

Fru M. Ottosen imødegaar i sidste Nr. af „Kv. og Sf.“ nogle Udtalelser, der faldt i Frk. Thit Jensens Artikel her i Bladet d. 30. Marts.

Disse lød og er sikkert ogsaa noget overlede og overdrevne.

Men paa Grund af Mænds og Kvinders højst forskellige Stilling i Samfundet og i Lovene, eksisterer der saa meget sørgeligt og oprørende, at jeg forstaar den Kvinde, der af og til bliver hvidglødende af Indignation og kan komme til at udbryde: „Før skal mit Skød visne, før jeg sætter en Mand ind i Verden, at han bagefter skal sætte sin Hæl paa min Nakke!“

Og det egentlige Point i Frk. Thit Jensens Artikel: „Det som bør dø“, var saa fyndigt og rigtigt sagt, at jeg synes det havde fortjent en lille Anerkendelse i Fru Ottosens Kritik.

Mon Fru Ottosen har Ret i sit bestemte Nej til Frk. Jensens Ønske, at Loven om Ægtepagt var „tvungen“? Og i at motivere det med: „Det er ikke her Fejlen ligger. Vi maa søge den anden Steds: Hos Kvinderne“.

Det tror jeg er uretfærdigt. Man kan vist ikke vente, at en uerfaren, forelsket ung Pige, af eget Initiativ, skal være saa forsigtig ved Ægtepagt at gardere sig og sine mulige Børn imod sin Mands fremtidige mulige Letsindigheder og Dumheder.

Og mange Kvinder er endnu saa forvirrede og forvrølede i deres Begreber om, hvad der tilkommer Mænd, og hvad der tilkommer Kvinder, at jeg synes, man ivrigt ønsker dem en Smule fornuftigt Formynderskab igennem Lovene. Indtil det, som Fru Ottosen siger, „store Fremskridt, det vil være, om Kvinderne blev saa oplyste, at de kendte de Love, som giver dem Rettigheder, og forstod at benytte sig af dem“. Hvortil jeg vil føje, at saa maa man sandelig sammen med Kvinders Oplysning ønske Lovene grundigt reformerede, for ellers bliver det lidt vel magert med de Rettigheder, vi skal kende.

Naar Fru Ottosen skriver om den store og tiltalende Forandring, der sker med Kvinder, der bliver Mødre, vil jeg gerne have Lov til at spørge ganske stille, om det ikke skulde være en af de Floskler, som ogsaa hører ind under „det som bør dø?“

For alle, baade Mænd og Kvinder, er det jo en Lykke at kunne elske nogen og med Glæde sætte sig selv til Side for andre; det er uden Tvivl den bedste Hjælp til at erhverve sig Deltagelse for sine Medmennesker.

Og det er naturligvis sandt, at Forholdet mellem en Moder og hendes Børn er et af de stærkeste, der eksisterer — men jeg synes ikke, noget tyder paa, at det virker særlig udviklende, fremfor andre alvorlige, gode Menneskeforhold.

Naar man i Tankerne gennemgaar de Kvinder, man kender — Mødre og Ikke-Mødre — er de sidste saa egentlig ikke lige saa deltagende, forstaaende, kærlige og opofrende, som de første? Det er i alle Tilfælde min Erfaring. Mellem begge er der udmærkede Kvinder og ogsaa Mangel paa saadanne.